

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Krupičkové a soudců Davida Hipšra a Tomáše Foltase v právní věci žalobkyně: **X.**, zastoupena Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Španělská 770/2, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 8. 2024, č. j. 4 Az 6/2024-39,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 8. 2024, č. j. 4 Az 6/2024-39, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2024, č. j. OAM-1156/ZA-ZA11-K10-2023, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 3 400 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce Mgr. Bc. Filipa Schmidta, LL. M., advokáta.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 4. 1. 2024, č. j. OAM-1156/ZA-ZA11-K10-2023, žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyně usiluje toliko o legalizaci pobytu v České republice, aby zde mohla nadále studovat. Její výpovědi ve správním řízení vyhodnotil jako vnitřně rozporné, nekonzistentní a vykazující zásadní nesrovnalosti, které je činí nevěrohodnými.

II.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu, kterou Městský soud v Praze (dále též „městský soud“) zamítl. Předeslal, že žalobkyně uplatnila žalobní bod týkající se nesprávného posouzení odpadlictví od víry opožděně, protože se jím blíže nezabýval. Dále přisvědčil závěru žalovaného, že žalobkyně nesplnila povinnost uvést věrohodnou výpověď o azylově relevantních okolnostech. Podle soudu žalovaný dostatečně podrobně popsal obsahové a časové nesrovnalosti a rozpory ve výpovědi žalobkyně, a to jak ohledně událostí v zemi původu, tak ohledně tvrzených protirežimních aktivit v České republice. I podle městského soudu žalobkyně uváděla postupně odlišné a rozporné informace o způsobu, jakým s ní nakládaly bezpečnostní složky po jejím zadržení. Jednalo se o významné rozpory, které žalobkyně při pokusu žalovaného o jejich vyjasnění ještě více znepráhlednila. Žalovaný k ní přitom postupoval vstřícně a vzal v potaz i možné zábrany uvést tvrzení ohledně znásilnění během prvního pohovoru. Žalobkyně naopak při prvním pohovoru neindikovala, že byla obětí násilí, dokonce sexuálního, a nedala nijak najevo, že má zájem mluvit o citlivých tématech, ani nevyjádřila přání, že by raději pohovor vedla se ženou, a neuplatnila žádné námitky proti přítomnosti dvou mužů. Žalovanému tak nelze vytýkat pochybení při vedení pohovoru. Nadto případné zábrany či ostych žalobkyně hovořit o tématu sexuálního násilí nevysvětlují další zásadní rozpory v její výpovědi ohledně mnoha dalších událostí, které žalovaný podrobně popsal. Při posuzování věrohodnosti žalobkyně nebylo možno odhlédnout rovněž od toho, že jako primární důvod vycestování z vlasti uvedla studium v zahraničí a o mezinárodní ochranu požádala až po pozbytí pobytového oprávnění na radu právníka, s cílem legalizovat si pobyt. Také z Íránu bez problémů a legálně vycestovala přes přísně střežené letiště Imáma Chomejního v Teheránu. Rozporná a nekonzistentní tvrzení předložila také ohledně počtu a charakteru svých protirežimních aktivit v České republice. Přesto žalovaný dostatečně odůvodnil, že se i tak jedná o marginální aktivity, nezpůsobitelné založit obavy z pronásledování. Žalobkyně nepředložila ani v žalobě přesvědčivé vysvětlení ohledně odlišně uváděných zásadních údajů. Z doložených lékařských zpráv plyne pouze to, že se u ní vyskytly úzkostné a depresivní symptomy a zřejmě trpí poruchou ADHD, která jí způsobuje obtíže spojené s neklidem a nesoustředěností. Ty by mohly vysvětlovat drobné nesrovnalosti, nikoliv tvrzené poruchy paměti. I ty by však těžko mohly být důvodem toho, že ohledně určitých dějů uváděla zcela konkrétní, avšak protichůdné údaje. Podle městského soudu žalovaný nepochybil ani tím, že se příliš nezabýval situací v zemi původu, která je v oblasti dodržování lidských práv velmi nepříznivá. Nevěrohodnost žalobkyně by totiž žalovaného nemohla vést k jinému závěru, a to ani v závěrech ohledně doplňkové ochrany.

III.

pokračování

[3] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost s odkazem na důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Městskému soudu vytýká, že se odmítl zabývat námitkou nesprávného posouzení odpadlictví od víry. Jednalo se o rozšíření žalobního bodu, v němž namítala nedostatečné zjištění skutkového stavu. Nadto sám městský soud přisvědčil žalobkyni, že žalovaný zjistil nedostatečně informace o zemi původu, přesto jeho rozhodnutí pro tuto vadu řízení nezrušil. Konečně městský soud pochybil při posuzování věrohodnosti stěžovatelky. Uvedl, že žalovaný provedl důkaz lékařskými zprávami a dostatečně odůvodnil závěr o dostatečném „zdraví“ stěžovatelky k tomu, aby byla její výpověď hodnocena jako každá jiná. S tím nesouhlasí. Je zcela pochopitelné, že nevěděla o možnosti ohradit se proti osobám úředníka a tlumočníka. Nelze rovněž předpokládat, že hned při prvním úkonu bude natolik otevřená, aby se žalovanému svěřila s dosti citlivými skutečnostmi. Městský soud dovodil, že lhala, pouze na základě absence zmínky o násilí při prvním pohovoru. Na pohovory však mělo být nahlíženo jako na postupné odkrývání událostí. Za situace, kdy měl městský soud za prokázané psychické potíže stěžovatelky, absentuje přesvědčivé vysvětlení, proč podle něj tyto nemohly mít vliv na vnímání jednotlivých událostí a její paměť. Namísto toho replikoval vágní argumentaci žalovaného a poukázal na to, že je rozdíl mezi nesoustředěností a poruchou paměti. Stěžovatelka však ani netvrdila, že by se její nesoustředěnost rovnala špatné paměti. V dané situaci se pouze snažila vyhovět požadavkům žalovaného a popsat události co nejlépe. Nelze jí přičítat k tíži, že v této snaze uvedla některé skutečnosti chybně. Městský soud dále poukázal na bezproblémové vycestování stěžovatelky, avšak nijak nezohlednil její tvrzení, že se na ni policie poté dotazovala. Podle stěžovatelky měla být její tvrzení o konkrétních skutečnostech hodnocena optikou obecné situace v Íránu. Jakkoliv tato sama o sobě nemůže být důvodem pro udělení azylu, ve světle tamního dění nelze označit tvrzení o špatném zacházení ze strany policie za neprokázaná. Pokud měl žalovaný pochybnosti o konkrétním špatném zacházení se stěžovatelkou, avšak toto nevyvrátil, měl s ohledem na to, že v Íránu k násilí běžně dochází, rozhodnout v její prospěch. Proto stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zejména odkázal na své rozhodnutí a napadený rozsudek, který považuje za věcně správný a vyčerpávajícím způsobem odůvodněný. Kasační stížnost podle něj obsahuje prostý nesouhlas s hodnocením městského soudu, ale není způsobilá tyto závěry zpochybnit. Proto žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, eventuálně zamítl.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Na nyní projednávanou věc se užije § 104a odst. 1 s. ř. s., ve znění účinném od 1. 4. 2021, podle něhož platí: *Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.* Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Dle uvedeného usnesení je tedy kasační stížnost přijatelná k meritornímu přezkumu i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání dosavadní judikatury, nebo ii) v případě zásadního právního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (srov. též Kühn, Z. In: Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, k § 104a, především body 6 a 11).

[7] Kasační stížnost je nejen přijatelná, ale i důvodná.

[8] To však neplatí o námitce, že je rozsudek městského soudu nepřezkoumatelný. Městský soud plně dostal požadavkům ustálené judikatury kladeným na odůvodnění soudních rozhodnutí (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, č. 34/1996 Sb. ÚS, a ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, č. 85/1997 Sb. ÚS, rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52 a ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, či usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76). Z jeho odůvodnění je zřejmé, z jakého skutkového stavu vycházel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Rozsudek je řádně odůvodněn a je plně srozumitelný. Věřohodností stěžovatelky se městský soud zabýval zevrubně v bodech 30 až 39 odůvodnění svého rozsudku, v nichž hodnotil žalovaným označené časové i obsahové nesrovnalosti a rozpory v jejích výpovědích. Byl přitom zcela konkrétní, zabýval se například tím, že stěžovatelka v pohovoru dne 25. 8. 2023 nepopisovala, že by se na ní během zadržení kdokoli dopustil násilí, a v doplňujícím pohovoru uváděla zcela jiné chování bezpečnostních složek. Jako obdobně rozporné a nevěrohodné zmiňoval dále protistátní aktivity stěžovatelky, které měla vykonávat na území České republiky. Napadený rozsudek je v této části zcela přezkoumatelný.

[9] Městský soud nepochybil ani tím, že se věcně nezabýval žalobní námitkou nesprávného posouzení odpadlictví stěžovatelky od víry pro její opožděnost. V žalobě ze dne 21. 2. 2024 skutečně není v tomto směru byt jen naznačena jakákoliv argumentace. Nesprávné hodnocení odpadlictví od víry stěžovatelka žalovanému poprvé vytkla až ve své replice ze dne 22. 4. 2024, která byla městskému soudu doručena téhož dne. Lhůta pro podání žaloby však uplynula již dne 23. 2. 2024. Nesouhlasila-li přitom stěžovatelka s tím, jak žalovaný hodnotil deklarované problémy plynoucí ze ztráty víry z hlediska relevance pro udělení mezinárodní ochrany, nelze za zárodek uvedeného žalobního bodu považovat její poukaz na to, že žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav. Zjišťování skutkového stavu a jeho hodnocení představují dvě samostatné otázky. Stěžovatelka tak neuplatnila uvedený žalobní bod ve lhůtě pro podání žaloby. Jak uvedl Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 8. 6. 2017, č. j. 1 Azs 75/2017-50: „*podle § 71*

pokračování

odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (...), lze uplatnit další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby.“

[10] Jádrem projednávaného případu pak stojí zejména na tom, zda ob stojí závěr žalovaného, že je azylový příběh prezentovaný stěžovatelkou nevěrohodný (městský soud jeho závěry převzal a aproboval). Obecná východiska pro posuzování věrohodnosti shrnul Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45: „*Nejvyšší správní soud připomíná, že závěr žalovaného o tom, že azylový příběh žadatele či jeho část jsou nevěrohodné, je podmíněn důsledným přezkoumáním hodnověrnosti této výpovědi, na což by se měl zaměřit pohovor s žadatelem a jeho výpověď by následně měla být řádně vyhodnocena dle obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti (věrohodnosti), jak jsou v podstatě shrnuty v čl. 4 odst. 5 kvalifikační směrnice. Mezi ně patří zejména vnitřní a vnější konzistentnost žadatelovy výpovědi, otázka, zda je tato výpověď dostatečně konkrétní, její plausibilita ve světle mimo jiné relevantních informací o zemi původu atd.*“ Otázce posuzování věrohodnosti se Nejvyšší správní soud věnoval dále v rozsudcích ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007-55, ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74, ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015-54 či ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 97/2019-41.

[11] Stěžovatelka v této souvislosti primárně namítá, že žalovaný dostatečně nezohlednil její psychický stav, problémy s pamětí a zranitelnost, což jsou okolnosti, které mají vliv na její vnímání jednotlivých událostí a schopnost je dostatečně celistvě, srozumitelně a také věrohodně reprodukovat. Nejvyšší správní soud ve správním spise ověřil, že stěžovatelka od počátku správního řízení skutečně opakovaně upozorňovala na to, že trpí různými psychickými problémy (úzkostné a depresivní symptomy, podezření na nedagnostikované ADHD od dětství), což také dokládala. V příslušné zprávě psychiatra je uvedeno, že stěžovatelka je léčena vyššími dávkami antidepresiv a anxiolytik. Nejde tak o psychicky zcela zdravou osobu, což je třeba mít na paměti při provádění pohovorů a hodnocení jejich obsahu. Poslední z pohovorů se stěžovatelkou konaný dne 22. 11. 2024 přitom trval cca 7 hodin. Taková délka pohovoru s žadatelem o mezinárodní ochranu bude mít bezpochyby i v běžném případě dopad na jeho schopnost udržet soustředění a řádně, úplně a srozumitelně odpovídat na položené otázky, navíc za situace, kdy ještě dochází k tlumočení, a interakce tak není zcela bezprostřední. V nynější věci je přitom žadatelem prokazatelně medikovaná osoba s narušeným duševním zdravím, takže na obsah výpovědi nelze mít co do detailu a přesnosti jednotlivých tvrzení přehnané nároky.

[12] Stěžovatelka pak rovněž již od začátku správního řízení tvrdí, že má problémy s pamětí. Není přitom v gesci žalovaného učinit si závěr o tom, zda jsou tyto zdravotní problémy pouze předstírané či nikoliv – pokud těmto tvrzením neuvěří, musí svůj závěr řádně a přezkoumatelně odůvodnit na základě relevantních podkladů nebo přesvědčivých argumentů. Nejvyšší správní soud plně souhlasí se stěžovatelkou, že tuto otázku nelze přejít tvrzením, že problémy s pamětí obvykle s ADHD nesouvisí. Problémy s pamětí zajisté nemusí souviset s tímto onemocněním, přesto mohou být reálné. Zkratkovitým spojením tvrzených problémů s pamětí s ADHD tedy žalovaný nevyloučil, že jimi stěžovatelka skutečně trpí. Jejich zdrojem může být jiná psychická porucha, kterou nelze u osoby v psychiatrické péči vyloučit „od stolu“. Přiměřeně lze v tomto směru poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2023, č. j. 5 Azs 156/2023-32: „*Stěžovatel tak mohl být z důvodu své duševní poruchy znevýhodněn tím, že jeho nemoc mohla*

negativně ovlivňovat jeho schopnost dostatečně celistvě, srozumitelně a také věrohodně vypovědět jeho azylový příběh. Projevy této duševní choroby mohly mít vliv na stěžovatelovu paměť, schopnost porozumět položeným otázkám či udržet chronologickou linku jeho azylového příběhu. Jakmile tedy žalovaný při poskytnutí údajů k žádosti zjistil, že stěžovatel trpí schizofrenií, měl být stěžovatel podroben odbornému lékařskému vyšetření, aby bylo zřejmé, jaký je stěžovatelův aktuální zdravotní stav a jak se u něj konkrétně projevuje jeho onemocnění, které by mohlo mít vliv na jeho výpověď.”

[13] A konečně, již v obecnější rovině, má stěžovatelka pravdu rovněž v tom, že ani při hodnocení věrohodnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany nelze odhlédnout od situace v zemi původu. K tomu lze připomenout právní větu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89: *„V řízení o udělení azylu musí správní orgán často rozhodovat v důkazní nouzi. Za této situace je nutné při hodnocení důkazů vzít v úvahu také způsob výkonu státní moci v zemi původu, možnost uplatňování politických práv a další okolnosti, které mohou mít vliv na naplnění důvodů pro udělení azylu. Taková výhrada pochybnosti se uplatní ve prospěch žadatele například tam, kde z dalších důkazů plyne, že stav dodržování lidských práv v zemi původu je špatný, že občanům je upíráno právo na změnu vlády, že dochází k nezákonným popravám, mizení osob, častému používání mučení. Naopak, je-li země původu žadatele o azyl právním státem s demokratickým režimem, je na žadateli o azyl, aby věrohodně doložil, že je skutečně pronásledován.“*

[14] Při zohlednění výše uvedeného a po seznámení se s obsahem výpovědi stěžovatelky Nejvyšší správní soud nesdílí závěr městského soudu, že žalovaný podrobně a přesvědčivě popsal, proč je třeba (celý) azylový příběh stěžovatelky považovat za nevěrohodný. I vzhledem k obsáhlosti pohovorů přitom bude Nejvyšší správní soud rozebírat důvody, které žalovaného vedly k jeho závěru, jednotlivě, případně po „příbuzných“ skupinách. Úvodem však zdůrazňuje, že nijak nepředjímá, zda je azylový příběh stěžovatelky skutečně věrohodný a nepředurčuje, že stěžovatelce musí být mezinárodní ochrana udělena. S ohledem na výše uvedené je však nezbytné její tvrzení hodnotit velmi obezřetně a dostatečně reflektovat její stav a z něho plynoucí omezení, což žalovaný neučinil.

[15] Nejprve se Nejvyšší správní soud zaměří na důvody, které nejsou vzhledem k jádru projednávaného případu dostatečně významné pro hodnocení (ne)věrohodnosti stěžovatelky, či jsou zde jiné okolnosti, které jejich použitelnost jako indikátorů nevěrohodnosti snižují či zcela zapovídají. Jak totiž dovodil Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74: *„Pouhá spekulace, možnost alternativního sledu událostí či drobné nesrovnalosti k vyvrácení tvrzení stěžovatele nestačí“* (též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008-83, či ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Připomenout je třeba taktéž závěr uvedený v rozsudku ze dne 30. 6. 2010, č. j. 9 Azs 16/2010-229, dle nějž: *„Navíc nelze pominout ani to, že některé nesrovnalosti mohou mít i jiné vysvětlení jako např. časový odstup jednotlivých událostí, o kterých stěžovatel a) hovořil, jeho zapomínání a z něho pramenící snaha za každou cenu během pohovoru uvést nějaká konkrétní data, rozdílné chápání některých výrazů, kvalita a způsob tlumočení atd.“* Krom zohlednění uvedeného je rovněž nezbytné přistupovat k hodnocení výpovědi otevřeně a s pochopením vzhledem k osobní

pokračování

charakteristice a schopnostem stěžovatelky. Především pak je třeba její odpovědi vnímat v jejich komplexitě, nikoliv izolovaně vytrhávat dílčí nesrovnalosti v tvrzeních, které jsou vysvětlitelné i jinak než jako uvádění nepravdivých informací.

[16] S tímto v patrnosti nezbyvá Nejvyššímu správnímu soudu než zařadit do první kategorie výtky žalovaného týkající se toho, že v prvním pohovoru stěžovatelka neuváděla, že při incidentu v parku byla zadržena spolu s dalšími šesti osobami. V pohovoru ze dne 25. 8. 2023 stěžovatelka sama spontánně začala mluvit o předmětném incidentu, a uvedla, že byla s kamarádkami v parku, v němž mimo jiné fotografovala. Omylem měla vyfotit policisty na motorkách, kterým se to nezdálo. Následně stěžovatelka hovořila o tom, že se jí na policejní stanici dotazovali, kam chtěla uvedené fotky poslat, a že tam byla držena tři dny. Žádné informace o tom, jak dopadly ostatní osoby, které s ní byly v parku, předmětná výpověď neobsahuje. Na detaily týkající se ostatních osob se však nedotazoval ani žalovaný. Za takové situace nelze stěžovatelce v rámci posouzení věrohodnosti klást k tíži, že v uvedeném kontextu sama spontánně při prvním pohovoru nezmínila osud dalších osob, které s ní byly v parku. Už vůbec nelze z této skutečnosti dovozovat tvrzení, že k zadržení těchto osob nedošlo, a proto výpověď stěžovatelky s ohledem na později tvrzené v této části označit za nevěrohodnou. Žalovaný tím *de facto* za stěžovatelku nepřipustně domýšlel nevyřčené skutečnosti, které ani nebyly předmětem dotazu.

[17] Indikátorem nevěrohodnosti není ani údajný rozpor ohledně tvrzení, jak policisté dorazili do parku. Zde žalovaný stěžovatelce vytýkal, že dle prvního pohovoru měla vědět, že policisté dorazili do parku na motocyklech, zatímco ve druhém uváděla, že dorazili pěšky, o motocyklech nic nevěděla, a následně účastníky incidentu odvezli v antonu. Je pravdou, že stěžovatelka uvedla v prvním pohovoru: *„po nějaké době přijeli policisté na motorkách a já jsem je vyfotila“*, zatímco v druhém na dotaz, jak se příslušníci Gašt-e eršád (náboženská policie v Íránu) do parku dostavili, uvedla, že neví, jestli přijeli autem nebo na motorkách, ale k nim přišli pěšky, přičemž dodala, že neviděla, jak přijíždějí. Následně na dotaz ohledně uvedeného rozporu vysvětlila, že *„tito policisté mají nějaké možnosti přesouvat se na motorkách a v autech. Když zadržují lidi, mají antony. Do parku chodí pěšky, nemohou tam autem (...) Já jsem předtím nevěděla, jestli tam něco takového mají. Jsou tam tisíce parků, kde mají různá stanoviště. Prostě si zavolají, a když potřebují poslat auto, tak prostě přijede.“* Nejvyšší správní soud i vzhledem k jazykové bariéře neshledává, že první z uvedených výpovědí je nezbytné chápat tak, že se policisté pohybovali v parku na motorkách. Je z ní jasné jen to, že stěžovatelka uvedla, že policisté přijeli na motorkách, a že je následně vyfotila. To, zda byli při fotografování či při pohybu v parku na motorkách, může být nejasné, různě vyložené, a to i z čistého chápání uvedené věty v českém jazyce (zatížené překladem). Je zcela představitelné, že se stěžovatelka domnívala, že policisté přijeli k parku na motorkách (ani je nemusela vidět), a následně je vyfotila. Uvedená konstrukce pak zcela rozbíjí rozpory tvrzené žalovaným. Jistě je možné chápat jako určitý rozpor, že v prvním případě stěžovatelka hovořila o motocyklech, a ve druhém si již nebyla jistá. Jedná se však o tak marginální rozdíl, že z něj není možné i v kontextu uvedeného a celkového azylového příběhu stěžovatelky činit závěry o její nevěrohodnosti. A zároveň platí, že tvrzením o motorkách stěžovatelka v prvním pohovoru spíše než čistým vzpomínkám (pokud policisty ostatně opravdu neviděla přijíždět) dává prostor logickým závěrům o tom, jak se měli do parku dostat. Uvedené tak nelze stěžovatelce vytýkat, a její vysvětlení těchto marginálních rozporů je plausibilní a přesvědčivé.

[18] Žalovaný dovozoval nevěrohodnost stěžovatelky rovněž z toho, že rozporuplně uváděla, kdy incident v parku proběhl. V prvním pohovoru totiž uvedla, že nastal na podzim roku 2020, zatímco v doplňujícím pohovoru ze dne 22. 11. 2023 měla uvést, že to bylo cca v červenci až srpnu roku 2021. Žalovaný však uvedený rozpor dovozuje podle Nejvyššího správního soudu poměrně problematickým způsobem. Usuzuje totiž na datum incidentu z toho, že stěžovatelka při otázkách, kam je antonem odvezli, při konkrétní otázce na „čtvrť“, uvedla: *„Jedná se o záležitost dva roky starou, nepamatuji se.“* Žalovaný ji pak o něco později s tímto sdělením konfrontoval: *„V minulém pohovoru jste uvedla, že incident v parku byl na podzim 2020, dnes jste řekla, že před dvěma roky k tomu došlo. Objasněte.“* Na což stěžovatelka dle protokolu začala zvyšovat hlas a uvedla: *„Nemůžu říci přesně, jestli to byly dva roky, nebo dva měsíce, nebo 4 měsíce, přesně si to nepamatuji. A vy mě tlačíte, abych řekla přesný datum. Já stále tvrdím že si to přesně nepamatuji.“* Když se žalovaný stále dotazoval na místo, kam měla být antonem odvezena, zopakovala: *„já jen říkám, že si to nevybavuji, protože je to dva roky stará záležitost“*. Již vznik tohoto „rozporu“ považuje Nejvyšší správní soud za pochybný. Stěžovatelka neodpovídala na otázky ohledně období, kdy měl incident proběhnout. Údaj o dvou letech v tomto kontextu zcela zjevně nevyřkla k přesnému vymezení data incidentu v parku, nýbrž v rámci obrany před nátlakem na uvedení přesného místa, kam byla antonem odvezena. Ostatně, rovněž při prvním pohovoru, kdy stěžovatelka zmínila podzim roku 2020, se jednalo pouze o spontánní obecné vyprávění o dalším incidentu s policií, bez jakýchkoliv konkrétních doplňujících dotazů – tedy bez poskytnutí prostoru k zamyšlení se nad přesnějším časovým údajem. V další části pohovoru dne 22. 11. 2023 se již žalovaný stěžovatelky ptal, kolik měsíců před vycestováním došlo k incidentu v parku. Stěžovatelka uvedla, že cca 6 až 7 měsíců. A vzhledem k tomu, že stěžovatelka z Íránu do Prahy dorazila dne 7. 2. 2022, uvedené datum koresponduje s tím, že k incidentu mělo dojít v červenci až srpnu roku 2021. Uvedené tvrzení však nevzal žalovaný v potaz. Ani z rozporů v předmětných datech, kdy měl incident v parku proběhnout, tak nelze činit v projednávaném případě kategorické závěry o nevěrohodnosti azylového příběhu stěžovatelky.

[19] Žalovaný dále dovozoval nevěrohodnost stěžovatelky z toho, že nebyla schopná uvést, kam přesně byla antonem odvezena, respektive kam si následně měla jít i pro notebook, přestože se tedy jednalo o místo, na němž se měla nacházet opakovaně. Nejvyšší správní soud nepovažuje uvedení takto přesné informace z pohledu azylového příběhu za významné, navíc stěžovatelka nezavdala svými tvrzeními důvod k domněnkám o rozporech v jejích výpovědích. Pouze uváděla, že Mašhad je velké město, a nepamatuje si, ve které části přesně to bylo. Na tom nespátňuje Nejvyšší správní soud nic zvláštního. Mašhad má více než 3 miliony obyvatel a je pochopitelné, že stěžovatelka nebyla schopna uvést přesně část města, v níž se měla ocitnout jednorázově (měla tam být přivezena policií a následně si tam vyzvednout zabavený notebook). Je lidsky zcela pochopitelné, že stěžovatelka nezná natolik podrobný údaj o části velkoměsta, k níž předtím ani potom neměla žádný blízký vztah. Ať už je důvodem to, že daný údaj zapomněla, či to, že jej ani nikdy přesně neznala. Jakkoliv by mohlo být přesvědčivější, kdyby stěžovatelka označila přesně místo, kde byla držena, z hlediska jejího azylového příběhu se jedná o zcela zanedbatelnou informaci, která by mohla mít nějaký význam snad jen tehdy, pokud

pokračování

by stěžovatelka uváděla o tomto místě rozporuplné informace. Z neschopnosti odpovědět na danou otázku tedy nelze usuzovat na nevěrohodnost stěžovatelky.

[20] Dle žalovaného indikuje nevěrohodnost stěžovatelky dále popis důvodů, pro něž měla být zadržena v parku. Dne 25. 8. 2023 totiž měla uvést, že policisté přijížděli na motorkách, a ona je vyfotila, zatímco dne 22. 11. 2023 uvedla, že měla pouze vyfotit nějaké lidi, kteří byli v parku. Zároveň dle prvního pohovoru měla být v parku s kamarádkami, ale dle druhého bylo rovněž důvodem zadržení to, že spolu byli v parku kluci a holky. Nejvyšší správní soud však musí konstatovat, že žalovaný nepostupoval při hodnocení této části výpovědi stěžovatelky zcela objektivně. Stěžovatelka sice skutečně v rámci volného vyprávění při pohovoru dne 22. 11. 2023 uvedla, že byla zadržena, protože fotila nějaké lidi v parku, a zabavili jí fotoaparát. Bylo to však v nejobecnější části jejího vyprávění, v níž rovněž uvedla: „Nyní, co jsem vyprávěla, tak to je hodně zkráceně.“ Následně však na konkrétní otázku, co se stalo ve chvíli, kdy přijeli příslušníci Gašt-e eršád, odpověděla: „když přišli, vyfotila jsem kamarádky i ty lidi z Gašt-e eršád. Ti byli brozně naštvaní. Neměla jsem cíl nějak ty fotky zneužívat. V té době jiní lidé zveřejnili fotky z činnosti Gašt-e Eršád na internetu. Tak si mysleli, že ty fotky posílám na internet“, což je *de facto* zcela souladné s tím, co uvedla při prvním pohovoru. Jemnou vnitřní nekonzistentnost, která byla po doplňujícím dotazu rozptýlena, tedy nelze přičítat k tíži stěžovatelky. Základní linie azylového příběhu je totiž v tomto případě stále totožná. Vzájemné odlišnosti jsou zcela zanedbatelné a pramení z úrovně detailu, ve kterém stěžovatelka jednotlivé části příběhu líčila. Totéž platí ve vztahu k druhé části rozporů označených žalovaným. Na dotaz, jak vznikl incident v parku, sice stěžovatelka uvedla: „Zaprvé v Íránu nemůžou kluci s holkama se scházet, zadruhé jsem neměla kompletní hidžáb, zatřetí jsem měla možná u policie problémy kvůli protivládním aktivitám“, což se jeví rozporné s tvrzením při prvním pohovoru, že v parku byla s kamarádkami. Jedná se však o prosté slovíčkaření s ohledem na to, že při prvním pohovoru nebyly nijak tematizovány osoby, s nimiž stěžovatelka do parku přišla a byla tam s nimi, ani jejich osud. Na nevěrohodnost by bylo možné usuzovat, kdyby stěžovatelka byla podrobněji dotazována v obou pohovorech a uváděla rozdílné údaje. Při prvním pohovoru se však jednalo o spontánní vyprávění o tomto incidentu, kdy pouze jedinkrát izolovaně uvedla, že byla v parku s kamarádkami. Z absence výslovné informace o tom, zda se tam s nimi nacházeli i kluci, nelze ještě vyvozovat, že stěžovatelka popsala incident jako celek pokaždé jinak. U takto subtilního rozdílu (kamarádky vs. kluci a holky) nelze vyloučit ani nepřesnost při tlumočení, posunutí významu jejích slov apod. Za dané situace se nemůže jednat o jeden ze stavebních kamenů prokazujících její nevěrohodnost. V průběhu druhého pohovoru (který trval cca 7 hodin) byla výpověď z tohoto pohledu ze strany stěžovatelky vždy konzistentní. Nadto, jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007-55: „Zjistí-li správní orgán, že výpovědi žadatelů o azyl o týchž skutečnostech si odporují, je jeho povinností poskytnout těmto žadatelům možnost rozporu vysvětlit, jinak je závěr správního orgánu o nevěrohodnosti takových výpovědí v rozporu s § 3 správního řádu z roku 2004.“ Žalovaný se však blíže na rozporu týkající se toho, proč v prvním pohovoru uváděla, že byla v parku s kamarádkami, zatímco ve druhém již i s kluky, nedotazoval.

[21] Žalovaný dále dovozoval nevěrohodnost stěžovatelky z jejího popisu politických aktivit na území České republiky. Poukázal na to, že při výslechu na policii dne 23. 8. 2023 neuváděla, že by se na území České republiky zúčastnila tří demonstrací na podporu

iránských žen, a že to uvedla poprvé až při pohovoru ze dne 25. 8. 2023. Žalovanému lze však přisvědčit pouze do té míry, že stěžovatelka při výslechu na policii neuváděla údaje tak podrobně jako při pohovoru. Na dotaz policie, zda má na území České republiky nějaké aktivity ve smyslu sportovní, kulturní či společenské, však odpověděla: „*Ne nemám. Pouze politické aktivity, a to pouze soukromě.*“ Policie se jí již na jakékoliv bližší detaily stran těchto aktivit nedotazovala. Je proto poněkud tendenční, při takovém průběhu výslechu vytýkat stěžovatelce v rámci posouzení její věrohodnosti, že se o své účasti na demonstracích na policii podrobněji nezmínila.

[22] Z pohledu věrohodnosti stěžovatelky jsou však významnější další žalovaným označené rozpory týkající se demonstrací, kterých se měla zúčastnit na území České republiky. Žalovaný konkrétně poukázal na to, že se podle pohovoru ze dne 25. 8. 2023 zúčastnila tří demonstrací, zatímco podle pohovoru ze dne 22. 11. 2023 pěti demonstrací. Tento rozpor dle něj nedostatečně vysvětlila tím, že dvě demonstrace byly neplánované, zatímco tři plánované. Na neplánovaných se pak měla ocitnout tak, že šla na nákup, viděla Íránce, a tak se k nim přidala. Nejvyšší správní soud musí souhlasit s žalovaným, že uvedené informace působí *prima facie* nevěrohodně. Na druhou stranu je však potřeba konstatovat, že její vysvětlení dává ve světle dalších prohlášení jakýsi smysl. Uvedla totiž: „*Další dvě byly takové, že nebyly ohlášeny a pár Íránců, kteří vykřikovali hesla, já je podpořila. Nenosila jsem žádnou vlajku, nic.*“ Dále v pohovoru rovněž uvádí, že pouze viděla skupinu Íránců, ke kterým se přidala. Na dotaz, kdo na daných demonstracích řečnil, uvedla: „*Tam mohl řečnit kdokoli, někdo tam říkal básně, já jsem také byla aktivní, já jsem taky mluvila. Nebyl tam někdo, kdo by to organizoval, jestli ano já to nevím.*“ A na dotaz, kde řečnila, uvedla: „*To nebylo tak, že bych šla na podium a řekla nějaký veřejný projev. Bylo to tak, že skupina lidí na úrovni konverzací mluvili o daných tématech a já ve skupině se říkalo jestli já s tím souhlasím nebo nesouhlasím a určitě jsem neřečnila, že bych šla na podium a mluvila veřejně.*“ Uvedený popis skutečně odpovídá jakýmsi „neučesaným“, neorganizovaným, až spontánním shlukům osob, které veřejně vyjadřovaly své názory na situaci v Íránu. Optikou toho, že se jedná o tlumočené výrazy, je pochopitelný rozpor v počtu uváděných demonstrací, neboť jejich charakter se mohl na první pohled lišit. Je třeba mít na paměti také to, že žadatelé o azyl budou přirozeně (aniž by to mělo vést k závěru o jejich nevěrohodnosti) postupně spíše připisovat větší a větší význam některým událostem tak, aby byl jejich azylový příběh „vážnější“. Nelze tak vyloučit, že stěžovatelka mohla při druhém pohovoru připodobnit setkání, která popsala poprvé, k demonstracím, jak je měl na mysli žalovaný. Jistě je namístě, aby žalovaný zbystřil, pokud se mu jeví tvrzení stěžovatelky rozporná. Za účelem vyloučení prostého rozdílného vnímání použitých výrazů („demonstrace“) oběma stranami je však nezbytné, aby se podrobněji doptal na charakteristiku tvrzených „demonstrací“. Bez toho žalovaný není schopen rozlišit, zda se skutečně jedná o smyšlené události, či jen o nepřípadné označení reálných událostí v pozdějším pohovoru. Druhá z uvedených variant totiž věrohodnost neovlivňuje.

[23] Žalovaný se zaměřil především na ty demonstrace, které měly být organizované, a zde dovodil další důvod, pro nějž stěžovatelce přisuzoval nevěrohodnost. Z oficiálního přehledu veřejných shromáždění na území Prahy v relevantním období totiž zjistil, že proběhly toliko tři demonstrace (což mimochodem koresponduje s prvním tvrzením stěžovatelky). Žádná z nich se však neměla odehrávat na pražských náplavkách, jak stěžovatelka uváděla, a nahlášená účast byla v počtu 50 až 150 osob, zatímco stěžovatelka

pokračování

uváděla tisíce provládních a tisíce protivládních osob. Rovněž se dle stěžovatelky měly jmenovat „žena, život, svoboda“, ovšem tak se žádná z předmětných demonstrací nejmenovala. I v této části však bylo dle Nejvyššího správního soudu minimálně vhodné položit doplňující dotazy na to, co stěžovatelka uváděla. Ta totiž sice opravdu na dotaz, kde všude těch pět demonstrací proběhlo, uvedla: „1. demonstrace – Náplavka, Poslední – Staré město, na tom náměstíčku vedle orloje. 4 proběhly na náplavce a poslední na Staroměstském náměstí.“ Žalovaný se však vzápětí dotázal: „Před chvílí jste uvedla, že poslední byla na Václavském náměstí, nikoliv na Staroměstském. Objasněte.“ Na což stěžovatelka odpověděla: „na Václaváku jsme se sešli a pak jsme ve skupině přesunuli na Staroměstské náměstí. Samotná demonstrace byla na Staroměstském náměstí.“ V další části pak stěžovatelka na otázku, kde proběhly neohlášené demonstrace, uvedla: „na Václavském náměstí, museli jsme se přesunout na Staromák.“ A k druhé, že měla proběhnout na Starém městě: „jak je orloj směrem k Václavskému náměstí, tam je úzká Ulice, tam je obchod, kde prodávají krystal. Tak to bylo v té ulici. V podstatě je to před tím orlojem.“ Žalovaný se pak již dále touto tematikou nezabýval. Z uvedeného je však zřejmé, že stěžovatelka nerozlišovala místo konání demonstrace, místo, odkud na ni vyrazela, případně kde měla sraz s ostatními, se kterými šla na demonstraci, a celá její výpověď v tomto ohledu působí zmateně. Bylo tedy nezbytné se na předmětné události zeptat podrobněji. Co se týče počtu osob, ten se v rámci nahlášeného počtu a tvrzeného počtu skutečně výrazně liší. Na druhou stranu, opět se jedná o informaci, která byla zmíněna v jiném kontextu, v rámci volnějšího vyprávění relevantních událostí z pohledu stěžovatelky. Konkrétně v první části pohovoru ze dne 22. 11. 2023 (ještě předtím, než se žalovaný blíže dotazoval na uvedené demonstrace), stěžovatelka na dotaz: „Jak víte, že existují nahrávky a fotografie? Do kdy doložíte důkaz, kde jste vyfocena či natočena?“ odpověděla: „Určitě na té demonstraci bylo mnoho lidí, kteří byli provládní, tak ti určitě nafotili protivládní demonstranty. Tyto filmy a dokumenty samozřejmě nejsou k dispozici. Na té demonstraci bylo tisíce lidí proti i provládní a zda jsem byla konkrétně já vyfocena, to si nejsem jistá, ale určitě provládní lidé, kteří tam byli bez identifikace určitě natočili a vyfotili ty, kteří byli proti vládě. Ti protivládní lidé, kteří byli mezi demonstranty samozřejmě zdokumentovali demonstraci a tito lidé se zúčastnili demonstrace v Berlíně a tam došlo k potyčce mezi pro a protivládními demonstranty.“ Nejednalo se tak o promyšlenou odpověď na otázku, kolik bylo na demonstracích osob (přičemž subjektivní pocit může být i při promyšlené odpovědi zcela odlišný od reality). Tímto Nejvyšší správní soud zcela jistě nechce konstatovat, že relevantní jsou pouze přímé odpovědi na přímo položené otázky. Je však nezbytné brát kontext té které otázky a té které odpovědi, aby bylo možné posoudit, zda lze takovou odpověď brát jako relevantní při posuzování věrohodnosti žadatele o azyl. A konečně byl stěžovatelce vytýkán rozpor v názvu demonstrací. Nejvyšší správní soud však podotýká, že v dokumentu „Aktuální přehled oznámených veřejných shromáždění na území hlavního města Prahy“, z nějž žalovaný při tomto vycházel, není žádný název demonstrací uveden. Je v nich uveden pouze oznámený účel. Ten zní u shromáždění ze dne 22. 10. 2022, které se konalo na Staroměstském náměstí, následovně: „Informování veřejnosti o zločinech íránského totalitního režimu, podpora íránských protestujících a odsouzení dodávky zbraní Rusku íránským režimem.“ U shromáždění konaného dne 29. 10. 2022, na Příkopě 1, zní: „Protest za svobodu pro Írán, protest za diplomatické kroky proti íránskému totalitnímu režimu.“ A konečně u shromáždění konaného dne 19. 11. 2022 opět na Staroměstském náměstí zní: „Protest za svobodu pro Írán, protest za realizaci diplomatických kroků proti íránskému totalitnímu režimu.“ Uvedené tak na první pohled skutečně zcela nekoresponduje s názvem

„žena, život, svoboda“. Na druhou stranu, není nepředstavitelné, vzhledem k obecnosti uvedených účelů, aby se předmětný slogan na těchto demonstracích objevoval, a že jej proto stěžovatelka mohla chápat jako název předmětných shromáždění. Nadto již v pohovoru ze dne 25. 8. 2023 uváděla: *„(...) Koncem minulého roku jsem se účastnila ještě v Praze tří shromáždění na podporu íránských žen. Chtěli jsme vybrat nějaké finanční prostředky pro zraněné. Já osobně jsem se jenom účastnila, nic jsem neorganizovala.“* Což koresponduje s výše uvedenými účely (zejména s prvním z uvedených). A pokud stěžovatelka v tomto duchu předmětné demonstrace chápala (přičemž správní orgán nezjišťoval, jaký byl jejich reálný průběh), pak se její tvrzení o uvedeném názvu shromáždění nejeví jako *prima facie* nevěrohodné, respektive takové, z něž by nevěrohodnost stěžovatelky bylo možné dovozovat. Nejvyšší správní soud připomíná, že v pochybnostech je nezbytné při hodnocení důkazů vycházet ve prospěch žadatelů o mezinárodní ochranu. Za současné situace tak nelze ani z uvedených závěrů dovozovat nevěrohodnost stěžovatelky.

[24] Některé skutečnosti, které žalovaný považuje za nevěrohodné, pak postrádají bližší zdůvodnění a toto nevyplývá ani z povahy věci. Žalovaný například bez dalšího neuvěřil tomu, že se měla íránská policie vyptávat na stěžovatelku u jejích rodičů, a že má podezření na její spolupráci s Rádiem Farda. Dále neuvěřil tomu, že stěžovatelka měla být při demonstracích v České republice vyfocena. V tomto případě je však jeho závěr fakticky postaven na značně zkratkovitě úvaze v rovině *„kdo lže jednou, lže vždycky“*. To, že žalovaný považoval některá tvrzení stěžovatelky za rozporná, však není důkazem o její nevěrohodnosti ve všem. Žalovaný měl své závěry řádně odůvodnit.

[25] Obdobně není bez dalšího možné považovat tvrzení stěžovatelky za nevěrohodná z toho důvodu, že bez problému vycestovala z Íránu přes letiště Imáma Chomejního v Teheránu. Jisté se může jednat o jakousi indicii o tom, jak moc se tamní režim zajímá o tu kterou konkrétní osobu. Na druhou stranu, ačkoliv stěžovatelčino vycestování skutečně nemusí být pro Íránský režim v aktuální situaci objektivně příliš zajímavé (jakožto případná řadová účastnice demonstrací), ještě to neznamená, že jí nehrozí pronásledování při návratu do země původu, respektive že tam netrpěla tvrzenými problémy. Její vycestování z letiště Imáma Chomejního v Teheránu tak není bez dalšího indikátorem její nevěrohodnosti. Nutno dodat, že ne vždy musí mít všechny složky státu přehled o své činnosti navzájem. Bezproblémové vycestování tak nemusí vždy znamenat, že neexistuje nebezpečí pronásledování ze strany státních orgánů (přiměřeně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40).

[26] Už vůbec nelze azylovému příběhu stěžovatelky přisuzovat nevěrohodnost z důvodu zkratkovité domněnky žalovaného a městského soudu, že žádost o mezinárodní ochranu podala za účelem legalizace pobytu v České republice. V této souvislosti je nutné uvést celý kontext výpovědi stěžovatelky. Ta totiž prvně na otázku: *„Podle vašeho předchozího sdělení jste přijela kvůli studiu. Znamená to, že jste neopustila Írán z důvodu obav ze státních orgánů? Rozumím tomu dobře?“*, odpověděla: *„Původně to bylo tak, že jsem chtěla opustit Írán z důvodu bezpečnosti a zhoršující se situace. Tady byla možnost opustit Írán z důvodu studia, což byl jednodušší způsob, jak opustit Írán z důvodu studia v zahraničí. To jsem využila a dopadlo to, dostala jsem vízum a přijela. Můj záměr byl samozřejmě taky, že musím odejít z Íránu jakýmkoliv způsobem, protože jsem cítila nebezpečí vůči své osobě.“*

pokračování

Důvod studia mi vyšel a to jsem přijala. Můj úplný cíl nebylo studovat, ale opustit Írán. To jsem využila, abych opustila Írán.“ Studium tak bylo pro stěžovatelku podle všeho pouze prostředkem pro dosažení cíle, kterým bylo především opuštění Íránu z důvodů, které mohou a nemusí být azylově relevantní. Teprve poté, co pochybením přišla o pobytové oprávnění v České republice, nastala potřeba „skutečně“ požádat o azyl. Její vysvětlení dává z tohoto pohledu smysl, a nelze je redukovat pouze na to, že chtěla v České republice studovat, a když se kvůli administrativnímu pochybení nepodařilo, snažila se následně legalizovat svůj pobyt žádostí o mezinárodní ochranu. Jakkoliv je obecně transparentnější požádat o azyl bezprostředně po příjezdu, nelze vzhledem k jejímu vysvětlení dospět k závěru, že je celý příběh nevěrohodný, respektive že by postupovala zcela iracionálně. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011-49: „Skutečnost, že žadatele vedla k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany také ‚snaha o legalizaci pobytu na území ČR‘, nepostačuje sama o sobě k zamítnutí této žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, či k neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14a téhož zákona, neboť tato skutečnost ještě nevylučuje, že žadatel opustil zemi původu a chce se usídlit v ČR právě proto, že má odůvodněný strach z pronásledování v zemi původu z azylově relevantních důvodů nebo že by v případě navrácení do této země čelil skutečnému nebezpečí vážné újmy zakládajícímu nárok na doplňkovou ochranu.“

[27] Zásadní pro projednávaný případ jsou pak tvrzené rozpory, které se přímo dotýkají významných okolností z hlediska pronásledování stěžovatelky v zemi původu. Ty lze rozdělit na dvě skupiny. První se týká obecného chování bezpečnostních složek ke stěžovatelce v zemi původu v průběhu různých incidentů. Druhá se týká incidentu v parku, respektive následného zadržení, který byl v jejím azylovém příběhu nejvíce rozebírán.

[28] U první skupiny dospěl žalovaný k závěru, že stěžovatelka popisovala různě, jak se k ní státní orgány země původu chovaly. Při výslechu ze dne 23. 8. 2023 na otázku, proč žádá o azyl, mimo jiné odpověděla: „než jsem odcestovala z Íránu, tak jsem byla v podezření z protistátní činnosti. Vždy, když byla nějaká protistátní demonstrace, tak jsem se jí zúčastnila a byla jsem asi 8x zatčena policií. Vždy mě zbili a mučili. Propouštěli mě někdy ten den a nejdéle jsem byla zatčena tři dny.“ Při pohovoru dne 25. 8. 2023 však stěžovatelka již o podobných důsledcích nemluvila – pouze v jedné části uvedla, že během zásahu policie byla udeřena obuškem a poté měla bolesti zad. Jiné informace stran fyzického násilí, ač byla dotazována na problémy s policií a hovořila o různých incidentech, neuvedla. A konečně při pohovoru dne 21. 11. 2023 odpověděla v první části na otázku, zda byla doposud v Íránu trestně stíhána, souzena či odsouzena: „Jak jsem uvedla v minulém pohovoru, byla jsem několikrát zadržena, vyslýchána. Zmlácená a bičována (jakože jsem dostala bičem). Ale nikdy proti mně nebylo vedeno soudní řízení, nebyla jsem odsouzena a nebyla jsem obviněna. Nebyla jsem zavřena a nebyla jsem ve vězení.“ V druhé části pohovoru pak na dotaz, zda se k ní policisté chovali při těch zatčeních slušně, odpověděla: „Ne v žádném případě se nechovali slušně, vyptávali se útočně, vyhrožovali, mlátili mě.“ Další dotaz zněl: „K tomu mlácení došlo kolikrát? Při kolika zadrženích?“, a stěžovatelka odpověděla: „2-3x mě mlátili fyzicky.“ Žalovaný následně chtěl po stěžovatelce vysvětlit uvedené rozpory, když se zeptal: „Během tohoto výslechu u policie jste tvrdila, že jste byla asi 8x zatčena a že vás vždy zbili a mučili. Proč jste nic takového netvrdila v prvním pohovoru ve věci MO v srpnu 2023? Dnes rovněž uvádíte jiné informace.“ Stěžovatelka odpověděla: „Já jsem uváděla, že vždy se k nám chovali neslušně,

vybrožovali, křičeli, ale fyzicky mě napadli třikrát.“ Žalovaný následně otázku zopakoval, na což odpověděla: „styděla jsem se říci, že když mě zadrželi tak pokaždé nás zbili, mlátili, vybrožovali, já nevím, jak tomu říkáte v ČR. Znásilnili mě. Já se tuto věc styděla říci.“ Podle Nejvyššího správního soudu nelze bez dalšího činit závěry o nevěrohodnosti stěžovatelky na základě uvedení rozdílného počtu „zbití“. Jakkoliv se zde jeví rozpor zejména mezi informacemi uvedenými v pohovoru ze dne 25. 8. 2023 a v ostatních dvou pohovorech, vzhledem ke specifícnostem projednávaného případu (viz výše), i vzhledem k charakteru odpovědí a otázek bylo nezbytné podrobněji se doptat na jednotlivé incidenty, ty nechat popsat, a případně až poté identifikovat rozpory zakládající nevěrohodnost. To však žalovaný neučinil. Namísto otázek typu „uváděla jste, že vás zbili 8x, a nyní uvádíte, že vás zbili 3x, vysvětlíte“, se měl zaměřit na průběh jednotlivých událostí. Incident v parku přece nemusí být jediným důvodem, proč by u stěžovatelky mohly být naplněny důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Z tohoto důvodu seznává Nejvyšší správní soud postup žalovaného v této části za nedostatečný. Městský soud pak uvedený postup aproboval, čímž zatížil rovněž svůj rozsudek zásadní vadou.

[29] V případě incidentu v parku již žalovaný správně směřoval k jádru problému, kdy se doptával na detaily týkající se zadržení stěžovatelky. Následně pak stěžovatelce zejména vytýkal, že v průběhu pohovoru ze dne 22. 11. 2023 dostávala konkrétní dotazy, jak se k ní při uvedeném zadržení chovali, a ona nejprve uváděla, že fyzicky napadena nebyla, že se bála znásilnění, a na konci uvedla, že byla znásilněna. Stěžovatelka pak skutečně v předmětném pohovoru nejprve na otázku, jak se k ní chovali při výsleších po zadržení v parku, uvedla: *„ten výslech neprobíhal v přátelské atmosféře, že by se ke mně chovali vlídně. Občas zvýšili hlas, projevil agresivní chování, nezabili mě, nemlátili. Fyzicky jsem nebyla napadena.“* Když se následně žalovaný dotazoval, na základě čeho byla propuštěna, uvedla: *„propustili mě na základě toho, že jsem udělala chybu, ale nebylo to na základě toho, že bych fotky udělala k nějakým účelům, že se to nebude opakovat, a to jsem podepsala. Propustili mě. Když jsou holky z předmětného zadržení přesouvány do vězení, tak jsou znásilňovány, toho jsem se nejvíce bála. Tak jsem podepsala slib, že tyto věci nebudu opakovat.“* Jak však citoval Nejvyšší správní soud již výše, stěžovatelka následně v tomto pohovoru uvedla, že byla po incidentu v parku bezpečnostními složkami znásilněna. Když se jí žalovaný zeptal: *„Dnes jste tvrdila, že vůbec fyzicky k žádnému napadení nedošlo v kontextu tohoto incidentu.“* Odpověděla: *„tam nebyla otázka, jestli došlo ke znásilnění, ale otázka, jak se ke mně chovali. A já jsem odpověděla, že špatně.“* Nejvyšší správní soud musí předně upozornit na to, že stěžovatelka skutečně neuváděla, že by byla po zadržení v rámci tohoto incidentu fyzicky napadena. I vzhledem ke kulturním rozdílům a kvalitě tlumočení pak může být pochopitelné, že znásilnění nepodřadila pod pojem „fyzické napadení“. Dovozovat z tohoto vyjádření nevěrohodnost, je tedy přinejmenším problematické. Zásadní však v tomto kontextu je, že žalovaný i městský soud, ač upozorňovali na to, že pracují s vědomím možnosti postupného odhalování citlivých témat, o nichž stěžovatelka začala hovořit na konci posledního pohovoru, zcela pominuli, že tato úvaha neměla při uvedeném pohovoru praktický odraz. Pohovor totiž krátce poté, co stěžovatelka uvedenou skutečnost vyslovila, skončil, aniž by se žalovaný dostatečně podrobně tímto incidentem zabýval. Z průběhu pohovoru v této části je navíc poměrně zřejmé, že osoba provádějící výslech tuto skutečnost stěžovatelce prostě nevěřila, a proto už zřejmě nepovažovala za významné se jí podrobněji zabývat. Role osoby provádějící výslech však spočívá v jakémsi „inteligentním sběrateli informací“, který má reagovat na informace

pokračování

uvedené při výslechu. Pokud mají potenciál být relevantní pro projednáváný případ, je jejím úkolem zjistit v daném směru co nejvíce, bez hodnotící validace. Až následně, při tvorbě rozhodnutí a v situaci, když žalovaný disponuje veškerými podklady, je teprve namístě přistoupit k hodnocení toho, zda byla výpověď věrohodná či nikoliv. V této části pak žalovaný selhal, neboť se touto potenciálně velmi podstatnou okolností při pohovoru dostatečně podrobně nezabýval. Jak přitom správně namítá stěžovatelka, s tím pak souvisí rovněž skutečnost, že v daný moment se stala v očích žalovaného potenciálně zranitelnou osobou (respektive měl ji za ni považovat). Nejvyšší správní soud zcela jistě nevytýká, že ke stěžovatce takto nebylo přistupováno do daného okamžiku, neboť žalovaný skutečně nedisponoval, byť ani indiciemi, že by k ní takto přistupováno být mělo. Od daného okamžiku však měl tuto skutečnost reflektovat, a to ve způsobu vedení pohovoru, nabídkou na jeho vedení osobou stejného pohlaví apod. To v projednáváném případě rovněž nenastalo, a nebyl realizován ani nějaký následný pohovor, v němž by již tyto podmínky byly splněny.

[30] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že závěr žalovaného o nevěrohodnosti azylového příběhu stěžovatelky je přinejmenším předčasný, neboť se opírá zčásti o méně významné okolnosti, zčásti pramení ze vzájemného nepochopení, v některých ohledech není vysvětlen, některá tvrzení vytrhává z kontextu, nereflexuje odpovědi stěžovatelky ve vzájemné souvislosti a především nebyl žalovaný ohledně zásadních skutkových okolností důsledný. Lze tak přisvědčit námitce stěžovatelky, že skutkový závěr, na němž žalovaný vystavěl své rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany nemůže obstát. Za dané situace je nadbytečné zabývat se tím, zda žalovaný získal dostatečné podklady pro rozhodnutí, neboť potřeba podkladů se může s případným vývojem případu měnit.

[31] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené shledal naplnění kasačního důvodu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Závěr správních orgánů o nevěrohodnosti výpovědi stěžovatelky nemá oporu ve spise. Pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl městský soud rozhodnutí žalovaného zrušit. Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. zrušil. Jelikož by městský soud v novém žalobním řízení nemohl učinit nic jiného, než žalobou napadené rozhodnutí zrušit pro vady spočívající v tom, že nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav, a tato vada mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že povaha věci umožňuje, aby o žalobě sám rozhodl. Proto podle § 110 odst. 2 písm. a), § 76 odst. 1 písm. b) a § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. současně se zrušením napadeného rozsudku zrušil pro vady řízení také rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je žalovaný v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. použitým přiměřeně podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Žalovaný se tedy zaměří na zjištění všech azylově relevantních skutečností, a bude se jimi zabývat dostatečně podrobně. Pokud bude i nadále pochybovat o věrohodnosti stěžovatelky, své závěry přesvědčivě a úplně odůvodní. Při zjišťování relevantních informací pak musí brát v potaz jak zdravotní stav stěžovatelky, tak její potenciální status jakožto zranitelné osoby. V případě potřeby doplní podklady nejen o pohovory se stěžovatelkou a relevantní informace o zemi původu, ale užitečný v tomto kontextu může být i například výslech sestry stěžovatelky, zejména stran zdraví a situace stěžovatelky v zemi původu (incidentů, které se jí měly stát). Žalovaný tedy řádně

zjistí skutkové okolnosti relevantní pro rozhodnutí o žádosti stěžovatelky o mezinárodní ochranu.

[32] Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a zároveň zrušil i rozhodnutí žalovaného, rozhodl také o náhradě nákladů řízení (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.), podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka měla ve věci plný úspěch, proto jí podle § 60 odst. 1 s. ř. s. přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Tyto náklady jsou tvořeny částkou připadající na zastoupení stěžovatelky advokátem v řízení před Nejvyšším správním soudem. Pro určení výše nákladů spojených s tímto zastoupením se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024. Zástupce stěžovatelky učinil ve věci jeden úkon právní služby, kterým je převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu]. Za každý úkon právní služby podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu v dané věci náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatelky nedoložil, že je plátcem DPH. Celkové náklady na právní zastoupení stěžovatelky tedy činí částku 3 400 Kč. Žalovaný je povinen zaplatit stěžovatelce tuto částku k rukám jejího advokáta Mgr. Bc. Filipa Schmidta, LL.M., a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2025

Lenka Krupičková
předsedkyně senátu